

PRAGTBUKSEBI

BIERNES EKSPERT I GRAVEARBEJDE

Figur 1. Pragtbuksebi hun samler nektar på ranunkel (*Ranunculus* spp.). Foto Henning Bang Madsen.

Figur 2. Pragtbuksebi hun ved redeindgang. Foto Lise Lauridsen.

Henning Bang Madsen¹ og Yoko L. Dupont²

¹ Biologisk Institut, Københavns Universitet

² Institut for Bioscience, Aarhus Universitet

Solen bager og sommerlandet lyser op i et farvestrålende blomsterhav, hvor mange slags vilde bier summer rundt efter nektar og pollen, og bestøver blomsterne. Pragtbuksebi (*Dasygaster hirtipes*) hunner skiller sig ud fra mængden. De kendes nemt ved de karakteristiske store, orangebrune hårbørster, ”bukser”, på bagbenene. Hunnerne er 13-15 mm lange, brunligt behåret på forkroppen og med lyse hårbånd på den ellers sorte bagkrop. Hannerne er lidt mindre (11-13 mm), slankere og mere pelsede med lys gråbrun behåring. Hovedflyvningstiden er juli-august, når sommeren er på sit højeste.

Pragtbuksebien er oligolektisk og samler udelukkende pollen fra planter af kurvblomstfamilien, særligt gule kurvblomster, f.eks. kongepen og høgeskæg, men ses også på de blå blomster af cikorie. Pragtbuksebi hører til familien sommerbier (Melittidae), som i Danmark kun omfatter otte arter fordelt på tre slægter: buksebier (*Dasygaster* spp.), høstbier (*Melitta* spp.) og oliebie (*Macropis* spp.). Sommerbier er alle enlige, har reder i jorden og er oligolektiske, dvs. at de kun samler pollen fra et snævert udvalg af blomster, og så er de først på vingerne hen på sommeren (heraf navnet). Oligolektiske bier er specialiserede på planternes pollen, mens nektar kan indsamles fra mange forskellige blomster.

Rederne anlægges typisk mange på samme sted, på sandende områder, ved stier og grusveje, gårdspladser, parkeringspladser og lignende steder. Som for andre

enlige bier bygger hver enkelt hun dog sine egne reder, og der er ikke noget samarbejde mellem hunnerne i samme ”koloni”. Det er fascinerende at iagttage hunnernes ihærdige gravearbejde, hvor de trækker karakteristiske slæbespor foran redens indgang. Reden har en 20-60 cm dyb hovedgang med korte sidegange, hver med en yngelcelle. Hunnen samler pollen og nektar til blot en enkelt redecelle om dagen, der først er forsynet efter 6-10 samleture. Bibrødet er udformet som en lille ”jydepotte” med tre ben, der begrænser kontakten med underlaget og formentlig reducerer risikoen for mug- og bakterieangreb. Indsamling af nektar og pollen bliver klaret om formiddagen, og det tager cirka fire timer at proviantere dagens yngelcelle. Gravearbejdet ved reden foretages om eftermiddagen. Der er ikke kendt parasitiske bier ved reder af buksebier, men den snyltende kødflue (*Miltogramma oestracea*) ses ofte ved rederne.

Pragtbuksebi er almindlig udbredt i Danmark og findes hvor der er passende levesteder. Derimod er den anden danske buksebi (guldbuksebien, *Dasygaster suripes*) meget sjælden, men blev overraskende fundet på Samsø i 2018.

Kilder

Benton, T. 2017. Solitary bees. Kirk, W. D. J. (ed): Naturalist Handbooks 33. Pelagic Publishers, Exeter.

Madsen, H.B. Dupont, Y.L. 2013. Vilde Bier. Natur og Museum.

BWARS, Bees, Wasps and Ants Recording Society, www.bwars.com